

Ontstaan van het Kodokan Judo

Een publicatie van Judoclub Hokkaido Lochristi

1. Geschiedenis en evolutie van het kodokan-judo

Elk volk, hoe ontwikkeld of primitief ook, heeft steeds een vorm van krachtuiting gekend. In functie van zijn leefsituatie diende deze krachtuiting als nut of noodzaak of anderzijds als ontspanning of vermaak. Judo, een moderne tweekamp-sport, heeft als voorloper de Japanse verdedigingkunst of jiu-jitsu gehad.

1.1. Het jiu-jitsu

Jiu-jitsu is de verzamelnaam van verschillende gevechtstechnieken waarmee een ongewapende man een andere, al of niet gewapende tegenstrever, kon overwinnen. In het oude Japan was deze kunst bekend onder verschillende namen: yawra, kumiuchi, taijutsu, wajutsu, torite, kogusoko, kempo, haduka, shubaku, koshinomawari, enz.

Uit de geschiedenis van Japan (nihon shoki) blijkt dat in het jaar 230 voor Christus, een tornooi van de kracht (chicarra-kuabe) voor de keizer werd gehouden. Dit zou de voorloper zijn geweest van het Japans worstelen (sumo).

Jiu-jitsu werd onderwezen in verschillende scholen (ryu's) zoals: takenouchi ryu, sekigushi ryu, kyushin ryu, kito ryu, tenshin-shin'yo ryu, enz. Elke meester onderwees zijn systeem van verdedigingstechniek die geregistreerd waren in handschriften (densho's)

Ten gevolge van sociale veranderingen kende het jujutsu in Japan een enorme ontwikkeling vanaf de tweede helft van de zestiende eeuw tot de negentiende eeuw. Na het dekreet over het dragen van de sabel (1870) en het verdwijnen van het feodaal systeem ging het met de jiu-jitsu-scholen slecht. De interesse verdween en de scholen liepen leeg. Het ontstaan van het kodokan-judo

1.2. Meester Jigoro Kano

Op 28.10.1860 werd te Mikage, bij Kobe, meester Jigoro Kano geboren. Met zijn familie verhuisde hij in 1871 naar Tokio. Hij studeerde daar filosofie, economie en politieke wetenschappen. Later werd hij leraar aan de school voor edelen (gakushuin) en bekleedde ook hoge staatsposten

Ten gevolge van zijn tengere lichaamsbouw ging hij het oude jujutsu bestuderen. Hij had in verhalen kennis gemaakt met het principe dat door gebruik van jujutsu het voor een zwakkere mogelijk was een sterkere te overwinnen. Een oude Japanse jujutsu meester en vriend van de familie Kano, Teinosuke Yagi, bracht Jigoro Kano in contact met het jujutsu. Na lang zoeken kreeg Jigoro onderricht van de meesters Hachinosuke Fukuda en Masatomi Iso van de tenshin-shin'yo ryu en van meester Tsunetoshi Iikubo van de kito ryu. Deze drie meesters leerden Jigoro Kano de geheimen van hun respectievelijke scholen. Verder vervolmaakte hij zich nog door studie van geschriften van andere jujutsu-scholen en ook door het bestuderen van buitenlandse werken over lichamelijke opvoeding. Daarna bouwde hij zelf een systeem op waarin ook veel aandacht werd besteed aan het geestelijk aspect.

In 1882 opende meester Kano zijn eigen school onder de naam kodokan judo (school tot het onderricht van de zachte weg). Hij startte in de Eishoji tempel met negen leerlingen en 12 tatami's (rijststromatten van 1.88 m op 0.94 m en 6 cm dikte). Met opzet had meester kano jutsu niet gebruikt maar veranderd in do, zo onderwees hij

geen jiu-jitsu maar wel judo (ju is het principe, jitsu is de kunst en do is de weg). Kodokan kwam erbij omdat de naam judo reeds door een andere juisu-school (shikishin ryu) was gebruikt.

Na een moeilijke start en minachting van andere jutsu-scholen brak het kodokan-judo door in 1886. Dat jaar richtte de hoofdstedelijke politie van Tokio een toernooi. Hieraan namen 15 judoka's van meester Kano en 15 jutsuka's van meester Totsuka deel. Het werd een 13-0 overwinning voor het kodokan.

De suprematie van het kodokan was bewezen en de sport verspreidde zich over Japan en later over gans de wereld.

In 1887 kwam de technische zijde van het judo tot zijn voltooiing, terwijl de spirituele fase zijn vervolmaking kreeg in 1922 met twee spreuken: seiryoku zen'yo (maximum resultaat) en jita kyoei (onderlinge weldaad).

Na een vergadering met het Internationaal Olympisch Comité te Cairo, overleed meester Kano (04.05.1938) op het stoomschip Hikawa-Maru aan een longontsteking.

2. Ontwikkeling van het kodokan-judo

Met de klem- en verwurgtechnieken van de tenshin-shin'yo ryu en de worpen van de kito ryu nam het technische judo een start in de eisoji-tempel. In tegenstelling met de jutsu-scholen werd de shizenhontai de basishouding, werd aandacht besteed aan het kuzushi en het tsukuri van een techniek en werd het randori gebruikt als trainingsvorm.

Het kodokan verhuisde van Eishoji naar Imagawa (1883) en dan naar Koji-Machi. Daar werden Shiro Saigo en Tsunejiro Tomita eerste dan (1884). Deze twee, met de nieuwe leerlingen Sakujiro Yokohama en Yoshiaki Yamamoto, worden de steunpilaren van het kodokan.

Weer verhuisde het kodokan, nu naar Fujimi-Cho (1889), hier nam het aantal leerlingen toe en werden de eerste leefregels opgesteld. De leerlingen werden ingedeeld in drie groepen: de externen, de internen en de echte leerlingen of zij die zich volledig met judo bezighielden

De worpen werden in reeksen ingedeeld en in 1895 was de eerdte gokyo klaar. Deze gokyo werd in 1910 verbeterd en aangepast, toen kwam men tot 5 reeksen van 8 technieken.

De filosofische ontwikkeling en de culturele vereniging van het kodokan kwam in 1922 tot voltooiing. Een jaar later (1923) werd er gestart met het damesjudo en in 1930 werd een eerdte judo kampioenschap van Japan gehouden.

Na Suidobashi (1933) met een dojo van 514 tatami's belandde kodokan in Bunkyo-Kasuga (1958).

Na de dood van Jigoro Kano wordt Nango Shiro (1940) de president van het kodokan, deze wordt in 1946 opgevolgd door de tweede zoon van J. Kano: Risei Kano.

Vanaf 1950 wordt judo onderwezen in de Japanse scholen. Meer aandacht wordt er besteed aan de indeling van het grondwerk, terwijl het ate waza enkel in kata vorm be-

oefend blijft.

Tevens wordt aandacht besteed aan de kata's

Jigoro Kano stelde het nage-no-kata en katame-no-kata samen als de studie van de toepassingstechnieken (samen randori-no-kata genoemd). Het koshiki-no-kata werd verder beoefend uit eerbied voor de kito-ryu. In 1887 werd het juno-kata (vorm van soepelheid) samengesteld met als doel een harmonisch geheel te vormen met het randori. Daar kwam dan nog kime-no-kata (vorm van beslissing) en seiryoku-zen'yo-kokumin-taiiku-no-kata (nationale opvoeding voor maximum resultaat) bij. Het artistieke en filosofische deel komt aan bod in de itsutsu-no-kata (vorm der vijf).

In 1956 werd de moderne zelfverdediging vastgelegd in het kodokan-goshin-jutsu.

In 1982 bij het vernieuwen van het kodokan te Kasuga wordt de kleinzoon van Jigoro Kano, Yukimitsu Kano, president van het kodokan.

Het kodokan zond zijn leerlingen uit over gans de wereld. Yamashita onderwees judo in Amerika. Naar Europa kwamen de meesters: Kawaishi (Frankrijk) en Koizumi (Engeland). Meester Kawaishi werkte een eigen onderwijssysteem uit voor de Europeanen, met ondermeer de kleurgordels. Na de komst van meester Ichiro Abe in 1950 in Frankrijk en in 1953 in België werd terug het kodokan systeem beoefend.

Filosofie van het judo

Zoals in de historiek steeds aangehaald, is de stam van het judo het jujutsu. Het doel van het jiu-jitsu was zuiver resultaat halen om zo in een gevecht de overwinning te behalen.

Jigoro Kano had wel een andere filosofie over de sport die hij creëerde uit het jujutsu. Voor hem was het een fysieke en geestelijke training waar het resultaat ook belangrijk was maar waar enorm respect voor de tegenstander noodzakelijk was. De training bestond uit een spel van aanval en verdediging met een verantwoordelijkheid ten opzichte van de oefenpartner, zodat de betekenis "zachte weg" de waarheid bleef. Deze filosofie kwam in 1922 tot ontplooiing met de spreuken: jita kyoei (onderlinge weldaad) en seiryoku zen'yo (maximum resultaat)

In zijn onderrichtingen schreef meester Kano: "Judo is het principe van het meest nuttige gebruik van lichaam en geest. Judo beoefenen betekent dus: geest en lichaam ontwikkelen door het spel van aanval en verdediging om zo zichzelf te vervolmaken tot een harmonisch mens en daardoor bij te dragen tot de voorspoed van alle mensen

2.1. Doel van het judo: jita kyoei

Uit deze spreuk leiden we doel van het judo af. Door training met de mens bewust gemaakt worden de medemens te respecteren, enerzijds door zichzelf geestelijk en lichamelijk te ontwikkelen en anderzijds door te helpen aan de ontwikkeling van de partner of medemens.

Het doel van het judo is dus: door eigen vervolmaking bijdragen tot de vervolmaking van de gemeenschap.

De vertaling van Jita kyoei: voorspoed en algemeen welzijn.

自
他
共
栄
精
力
善
用

2.2. Het middel: seiryoku zen'yo

Om een doel te bereiken moet er een middel zijn. Dat middel zit vervat in de spreuk. Seiryoku zen'yo: "maximum doeltreffendheid bij een minimum inspanning". In het spel van aanval en verdediging is elke weg niet de juiste. Met een kleine inspanning moet een groot resultaat bekomen worden. Dit vraagt een goede afspraak tussen de leden van de groep, toegeven en meegeven zullen dus noodzakelijk zijn. Door te oefenen wordt het lichaam ontwikkeld, maar om een maximum resultaat te bekomen moet men denken en zo dus de geest ontwikkelen. Ju betekent meegeven, ontwijken of soepelheid. Het gebruik van kracht moet dus gezien worden in functie van het resultaat. Eenvoudig: iemand die duwt wordt door een tractie uit evenwicht gehaald en alzo met minder gebruik van kracht overwonnen.

De vertaling van seiryoku zen'yo: maximum resultaat door een minimum aan inspanning.

3. Ontwikkeling van het wedstrijd judo

In het jaar 1930 startte men in Japan met het eerste judokampioenschap. In 1956 had het eerste wereldkampioenschap plaats te Tokio, Japan. Het judoland bij uitstek, bleef ten andere nog enige jaren organisator van de wereldkampioenschappen. Deze kampioenschappen, met 20.000 toeschouwers, werden gedirigeerd door Risei Kano, de zoon van de stichter van het judo, Jigoro Kano. De Japanner Natsui werd wereldkampioen. De overwinning van de Nederlander A. Geesink in het derde wereldkampioenschap (Parijs 1961) gaf een enorme stuwung aan het judo in Europa. Deze niet Japanse overwinning was de aanleiding tot het invoeren van gewichtscategorieën in wedstrijden. Vanaf 1963 werd het wedstrijd judo in drie gewichtsklassen verdeeld: lichtgewicht tot 68kg, middengewicht tot 80kg en zwaargewicht boven de 80kg. Daarnaast bleef de open categorie bestaan. Tijdens de Olympische Spelen van Tokio (1964) kwam judo voor het eerst voor op het programma.

Na het wereldkampioenschap in 1965 ging men over van 3 naar 5 gewichtsklassen: licht tot 63kg, half midden tot 70kg, midden tot 80kg, half zwaar tot 93kg en zwaar boven de 93kg. De open klasse bleef nog steeds behouden.

In München (1972) werd judo definitief als Olympische sport erkend.

Vanaf 1977 kwam er weer een nieuwe indeling. Er kwamen zeven gewichtscategorieën: superlicht tot 60kg, halflicht tot 65kg, licht tot 71kg, half midden tot 78kg, midden tot 86kg, half zwaar tot 95kg en zwaar boven de 95kg. Daar bleef dan nog de open categorie bij.

In 1998 werden de gewichtsrreeksen terug aangepast. Men kwam tot volgende

indeling: -60, -66, -73, -81, -90, -100 en +100kg.

3.1. Wedstrijdjudo voor dames

Onder invloed van Europa kwam het dames wedstrijdjudo op gang rond 1970. De gewichtscategorieën voor de dames waren de volgende: -48, -52, -56, -61, -66, -72 en +72kg.

Deze werden aangepast in 1998 en zijn nu: -48, -52, -57, -63, -70, -78 en +78kg.

Het eerste wereldkampioenschap voor dames werd te New-York gehouden in 1980 en kreeg in de open klasse de Belgische Ingrid Berghmans als wereldkampioene. Daarna werd Ingrid Berghmans nog 5 maal wereldkampioene.

4. Grootste nationale successen

Robert Van de Walle werd in 1980 op de Olympische Spelen te Moskou Olympisch kampioen.

Johan Laats werd in Rome (1986) bij de junioren wereldkampioen, Ulla Werbrouck en Christelle Delière werden in Dijon (1990) eveneens bij de junioren wereldkampioene.

In 1988 wordt een damestornooi gehouden tijdens de Olympische Spelen te Seoel. Hier schitterde weer eens Ingrid Berghmans. Dit gaf de start om ook met de dames op de Olympische toer te gaan. Bij de heren behaalde Robert Van de Walle daar brons.

In 1992 kwam het damesjudo definitief op het Olympische programma van Barcelona. Onze landgenote Heidi Rakels won er brons in de categorie -66kg.

In 1993 won Gella Vandecaveye goud op het wereldkampioenschap te Hamilton in de klasse -61kg. In 2001 herhaalde zij haar exploit te München in de categorie -63kg.

De Olympische Spelen van Atlanta in 1996 waren schitterend voor onze Belgen: goud voor Ulla Werbrouck -72kg, zilver voor Gella Vandecaveye -61kg en 2x brons voor Harry Van Barneveld +95kg en Marie-Isabelle Lomba -56kg.

Op de Olympische Spelen van Sydney in 2000 keerden Gella Vandecaveye -63kg en Ann Simons -48kg terug met een bronzen medaille.

In 2004 behaalde Ilse Heylen -52kg een bronzen medaille op de Olympische spelen van Athene.

Charline Van Snick veroverde in Londen Olympisch brons in de categorie tot -48kg.

Het was 20 jaar wachten na het unieke succes van Atlanta voor nog een medaille bij de heren op de Spelen. In Rio bekroonde Dirk Van Tichelt zijn carrière met een bronzen medaille in de koninginnenklasse -73kg.

5. Ontstaan van het judo in België

Als je denkt dat het judo in 1958 zijn intrede deed in België dan zit je verkeerd. Zeker, er was reeds sprake van judo in Brussel voor 1914-18 door een zekere Meneer Mine. Men zegt zelfs dat hij zijn naam veranderde in het Japans "Min Ito". Hij zou zijn jiu-jitsu geleerd hebben van een Japanse vriend gedurende een reis naar Azië. Het zijn deze sportievelingen van het eerste uur die de eerste judoleraren werden.

Tijdens de oorlog, in 1943, werden in ons land voor het eerst judowedstrijden georganiseerd en werd er zelfs een schuchtere poging ondernomen om een federatie te stichten, die uiteindelijk niet van de grond kwam.

In 1948 werd de eerste echte judoclub gesticht in Marcinelle-Charleroi en geleid door de heer Falise. De eerste judoleeraars (jiu-jitsu) waren in de ban van het judo. Deze leraars hebben zich naar het buitenland begeven om hun kennis te vergroten. De Nederlandse Maurice Van Nieuwenhuisen en de Fransman De Herdt maakten grote indruk.

Jean De Herdt werd technisch directeur van de eerste Belgische Judofederatie, die gesticht werd op 6 juni 1949, de Belgische Federale Judo en Jiu-Jitsuvereniging.

De B.F.J.J.V. was als enige federatie erkend door het Olympisch Comité De eerste voorzitter werd de heer Callier en de heer Delforge werd ondervoorzitter.

Kort daarop werd een andere federatie geboren, de Belgische Amateur Judo Associatie, de BELAJA; François Van Haesendonck was medestichter en de voorzitter werd de heer Van Oeteren.

Onder impuls van F. Van Haesendonck en Louis Carrin werd de Fransman, Jean Beaujean de technisch directeur van BELEJA. De eerste federatie was werkzaam over gans België doch de meeste leden kwamen uit Brussel en het Frans landsgedeelte; de leden van BELAJA daarentegen kwamen voornamelijk uit de Vlaamse gewesten en Brussel en meer specifiek uit de regio Antwerpen.

Meditatie en zelfbeheersing en een ietwat mystieke sfeer maakten in die jaren deel uit van het judo. Judodemonstraties lokten toen veel volk. In 1949 werd het eerste Belgisch Kampioenschap georganiseerd in Brussel en werd gewonnen door de heer Ravinet. Dit jaar werd ook de eerste interland tussen Frankrijk en België gekampt in Parijs. In 1950 werd de eerste interland België - Nederland georganiseerd. Kampioen van België in 1950 werd Falise en de beste in 1951 werd Streulens. In die tijd waren er geen gewichtsklassen.

Het eerste examen zwarte gordel had plaats in Brussel op 20 oktober 1951. Werden eerste dan : Ravinet, Falise, Perpet, Kolychkine, Egger, Swennen, Beckers en Cassiers. Door een eigenaardige formule in die tijd werd hun graad van eerste dan toegekend op een verschillende datum.

Op 27 april 1952 werden de heren De Vlamincq, Plomb, Carlier, Cardon en nog enkele anderen eerste dan, terwijl Falise, Callier en Ravinet tweede dan werden.

Op 1 maart 1953 werden onder andere eerste dan : De Rouck, Begaux, Guldemont, Delforge, Servaes, Mevr. De Rouck, Sneyers en Outelet om er maar enkelen te vernoemen. Op deze datum verkregen Egger en Streulens hun 2de dan. Dit zijn namen die nu nog in onze oren naklinken.

Toen telde men reeds 34 zwarte gordels in België.

In 1954 werd Daniel Outelet kampioen van België. Hij zou trouwens ook viermaal Europees kampioen worden. Outelet was een judoka met een uitzonderlijk talent.

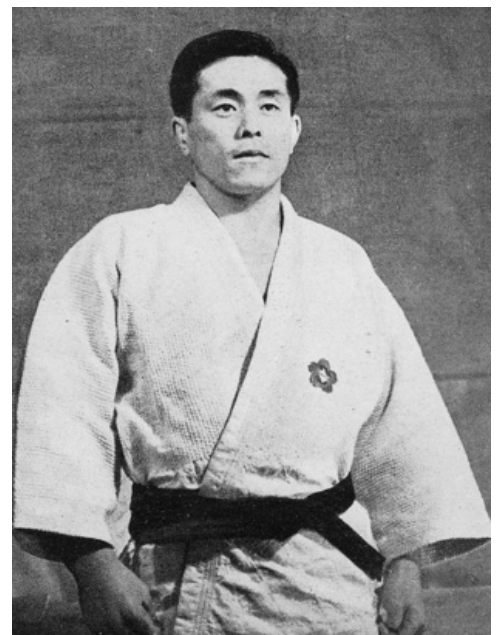
In 1954, vijf jaar nadat in België de Europese Judo Unie werd opgericht met Frankrijk Nederland, Groot-Brittannië Italië.

In België werd Jean De Herdt, na een conflict, vervangen als technisch directeur door de heer Ichiro Abe, 6de dan en speciaal afgevaardigde van de Kodokan in Japan bij de B.F.J.J.V.

De fijnheid en de snelheid van uitvoering van de judobewegingen door Meester Abe waren voor de Belgen een ware revolutie. De manier van onderricht verliep vanaf toen in overeenstemming met het Kodokan Judo. Onmiddellijk nadat Abe zijn intrede gedaan had in België kwam een andere Japanner, via Frankrijk en Duitsland, naar België dit als technisch directeur van BELAJA, de heer Tokyo Hirano, 6de dan, met bijnaam mister Tai-otoshi.

Op 16 oktober 1956 ontving de heer Albert Plovier zij eerste dan uit de handen van Tokyo Hirano als lid van BELAJA, in tegenwoordigheid van François Van Haesendonck.

In 1956 bestond de Belgische ploeg (BFJJV), die tegen Nederland kampte uit : Cambier, Frenay, Clause, Guldemont en Darquenne en de B-ploeg uit : Brouha, Wia, Lefebre, Begaux en Plomb.

Beide federaties fuseerden in 1958 wat resulteerde in de stichting van de Belgische Judobond (BJB).

In 1965 werd er een nieuwe Vlaamse federatie gesticht door afscheuring van de BJB nl. de Vlaamse Liga voor Judo en Vechtkunsten (VLJV).

In 1974 sloten de BJB en de Vlaamse Liga voor Judo en Vechtsporten (VLJV) een samenwerkingsakkoord op alle terreinen van het judo.

Volgens het decreet (KB) van 2 maart 1977, werden de unitaire sportbonden, indien ze nog wensten gesubsidieerd te worden door de overheid, verplicht om naar vleugelvorming over te gaan,

In 1979 kwamen zo de Vlaamse Judobond (VJB) en de Ligue Francophone de Judo (LFJ) tot stand. De BJB werd een overkoepeld orgaan van beide vleugels.

De fusie in 1981 tussen de Vlaamse Judobond en de Vlaamse Liga voor Judo en Vechtkunsten was er de oorzaak van dat de naam terug veranderde, waardoor de huidige Vlaamse Judofederatie (VJF) was geboren.

In januari 1986 werd in de schoot van de Vlaamse Judofederatie onder impuls van het Vlaamse Bureau voor Topsport een nieuwe VZW opgericht, nl. de Vlaamse Judoschool voor Topsporters; tegenwoordig genaamd de Topsportschool Judo.

Op 13 september 1986 werd het trainingscentrum van de Vlaamse Judofederatie ingehuldigd te Zele.

Op het hoogtepunt van de internationale successen werd het Europees Kampioenschap 1997 naar Oostende gehaald. In de uitbundige sfeer van 8 tot 11 mei 1997 werden 9 medailles behaald door het Belgische judoteam, waarvan 6 Europese titels.

Op 18 en 19 november 2000 werd het Europees kampioenschap voor landenteams georganiseerd door de VJF te Aalst. Weermaal een absoluut sportief succes met brons voor zowel de Belgische heren- en damesploeg.

In 2011 organiseerde de VJF het Europees Kampioenschap Junioren te Lommel en werd bekroond door de Europese Judo Unie als beste Europese organisatie van het jaar.

